

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕНСИВНОЇ МЕТОДИКИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА

Статтю присвячено виникненню й використанню інтенсивної методики для викладання англійської мови. Роль сугестопедії визначається роботою як на свідомому, так і на підсвідомому рівнях, і вона є надзвичайно важливою, оскільки необхідно використовувати незадіяні резерви свідомості з метою підвищення результативності вивчення англійської мови. Досліджується інтенсивний метод навчання іноземної мови як спосіб опанування мови в умовах ліміту часу при практично необмеженій побутовій, суспільно-політичній та загальнонауковій тематиці.

Ключові слова: інтенсивний метод; сугестія; мнемоніка; інтерактивний метод.

Постановка проблеми. У сучасному світі наявні причини й умови іншомовного спілкування, оскільки іноземна мова виступає одним із головних засобів отримання, пізнання й накопичення нової інформації, що, відповідно, визначило ще раніше необхідність володіння всіма видами мовленнєвої діяльності: говорінням і аудіюванням, а також читанням і письмом.

Володіння іноземною мовою є ним з основних механізмів реалізації процесів інтеграції України у європейський та світовий науковий, освітній та культурний простір. Зростання ролі вивчення іноземних мов пояснюється реформуванням системи освіти в Україні у рамках її участі у Болонському процесі, що висуває нові вимоги щодо вивчення іноземних мов. Так, за рекомендаціями Комітету Ради Європи з питань освіти випускники вищих немовних навчальних закладів (ВНЗ) мають володіти професійно-орієнтованими іншомовними навичками і вмінням в усіх видах мовленнєвої компетенції, рівень сформованості яких визначається на основі освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця [1, с. 12].

Мета дослідження полягає в аналізі інтенсивної методики в системі навчання англійської мови студентам нефілологічних спеціальностей, що є особливим напрямом у педагогіці, який дозволяє активувати резервні можливості особистості під час навчального процесу.

Для досягнення мети поставлені такі **завдання**:

- проаналізувати процес впровадження інтенсивного методу навчання іноземної мови в навчальний процес;
- виявити причини та особливості інтенсивного способу навчання;
- з'ясувати перспективи використання сугестопедії у вищій школі.

Актуальність дослідження визначається створенням умов для особистісного розвитку та самореалізації кожного студента, вихованням самодостатньої особистості, яка здатна навчатися впродовж життя і

бути конкурентоспроможною на основі інтенсивної методики.

Сугестопедичний напрям у педагогіці з'явився в зв'язку зі спробою болгарського лікаря психотерапевта Георгія Лозанова використовувати сугестію як засіб активізації резервних психічних можливостей особистості у навчальному процесі, зокрема при навчанні іноземним мовам. Сугестія – це засіб комунікативного впливу на людину в бадьорому стані, що створює умови для активізації резервних можливостей особистості [1, с. 8].

Основні положення сугестопедії зводяться до наступного:

- навчання повинно бути радісним і ненапруженим;
- його слід здійснювати як на свідомому, так і на підсвідомому рівнях;
- у навчанні варто використовувати зазвичай незадіяні резерви свідомості з метою підвищення результативності.

Головним завданням інтенсивного методу навчання іноземної мови є опанувати, в умовах жорсткого ліміту часу, іноземну мову як засіб спілкування і засіб пізнання, виробити вміння і навички розуміння усного мовлення іноземною мовою в нормальному (природному) або близькому до нормального темпі при практично необмеженій побутовій, суспільно-політичній та загальнонауковій тематиці [3, с. 116].

Метою інтенсивного методу є навчання учнів навичкам аудіювання і говоріння з використанням великого (величезного в порівнянні з традиційними методами) лексичного матеріалу за короткий (найкоротший в порівнянні з традиційними методами) проміжок часу [2, с. 128].

Сугестопедична технологія може наповнити новим змістом методи, що з'явилися останнім часом як моделі навчання іноземних мов.

Розробка інтенсивного методу відкриває перспективи для розвитку в таких аспектах:

- зміщення параметрів навчання з кількісних на якісні;

- навчання всім видам мовної діяльності за допомогою сугестопедичної технології;

- перегляд співвідношення між домашнім та аудиторним навантаженням студентів на користь останньої;

- вибудовування нового характеру взаємодії викладача й студента, а також студентів між собою.

У сучасній методиці викладання іноземних мов є необхідним пошук інтенсивних способів навчання, які дозволять максимально скоротити часові, психічні та матеріальні затрати при оволодінні мовним матеріалом, якісно змінюючи вектор зусиль викладача та студентів, надаючи їм раціональний характер, а саме за допомогою організації діяльності учня в активізації мовного матеріалу для раціоналізації процесу формування та вдосконалення мовних навичок. Виконання такого завдання об'єктивно є одним із найбільш трудомістких етапів у процесі вивчення англійської мови як іноземної. Важкість процесу зумовлена реальними умовами навчання іноземній мові спілкуванню для абсолютної більшості регіонів нашої країни (відсутність мовного середовища ін.). Але відсутність опори на інший контекст навчання іноземних мов, як то відбувається в більшості європейських країн, тобто навчання «всередині» соціокультурного та лінгвістичного середовища, не знижує гостроту завдання, яке полягає не в репродуктивному викладанні набору готових знань, а в організації продуктивної роботи вивчаючих.

Для більш ефективного навчання іноземній мові застосовуються прийоми, які сприяють запам'ятовуванню та збільшенню обсягу пам'яті – прийоми мнемоніки або мнемотехніки (гр. «мистецтво запам'ятовування»). Суть таких прийомів полягає в певній структуризації матеріалу для запам'ятовування. Залучення спеціальних технік запам'ятовування ні в якому разі не спрощує процес вивчення іноземної мови, але він стає більш швидким, якісним та повністю контрольованим і керованим. Мнемотехнічні прийоми передбачають не лише запам'ятовування, внаслідок якого відбувається закріплення нового матеріалу через пов'язування його з раніше надбаними знаннями. Це також збереження інформації як її структурної організації в пам'яті (просторова організація, асоціативна, ієрархічна), відтворення збереженої інформації (на рівні впізнання та відтворення без опори на образ сприйняття) та пригадування (репродукція, яка вимагає зусиль для відтворення необхідного матеріалу) [5, с. 205].

При вивченні іноземної мови відбувається неймовірне навантаження людської пам'яті. Величезна хвиля незнайомих звукових та буквених образів, невідомої морфології та синтаксису підхоплює вивчаючого та занурює його до комунікативної неспроможності. Отже пам'ять при вивченні іноземної мови виконує одне з найважливіших та найскладніших завдань.

Мнемотехніка – це сукупність історичних технік засвоєння великого обсягу інформації за досить короткий час, яка тривало зберігається в пам'яті [4, с. 129]. Мнемотехніка використовує асоціативну спромож-

ність та спроможність уявлення. За її допомогою ми пов'язуємо певні поняття та предмети з асоціаціями, подіями та ін. (методи асоціацій, зв'язок, місць, метод ключових слів, метод візуалізації, метод графемних асоціацій, метод лінійного перекладу та ін.).

Використання мнемотехнік дозволяє вирішити багато проблем та усунути з процесу вивчення мало-ефективне зубріння та повторення. Для цього залучають всі види пам'яті (когнітивну, емоційну та особистісну) з візуальною, акустично-вербальною базами (рима та ритм) та моторними опорами [6, с. 92].

Одним із продуктивних напрямів навчання ІМ є професійно-орієнтоване, що визнається на сьогодні пріоритетним напрямом в оновленні освіти. Іншомовне спілкування стає істотним компонентом професійної діяльності фахівців. Аналіз педагогічних науково-методичних джерел показав, що існує незліченна кількість методичних напрямів і технологій навчання іноземної мови на немовних факультетах вузів. Завдання ставиться не лише опанувати навички спілкування іноземною мовою, але і набути спеціальних знань за фахом. Вузівський курс іноземної мови для немовних спеціальностей спрямований, насамперед, на практичне оволодіння навичками усного та писемного мовлення і несе професійно орієнтований характер. Ефективним засобом та однією з прогресивних форм організації навчально-виховного процесу й забезпечення інтенсифікації процесу навчання ІМ на сьогодні залишається реалізація комунікативних ситуацій у рольових та ділових іграх, метою яких є формування у студентів міжкультурних професійно-орієнтованих умінь не тільки в говорінні, але й у читанні, аудіюванні, письмі під час розв'язання ними різноманітних проблем ділового та повсякденного життя. Запровадження ігрових форм, методів і прийомів навчання з використанням парних, групових, колективних форм роботи студентів у навчальний процес видається надзвичайно важливим для забезпечення ефективного навчання студентів немовних спеціальностей [5, с. 68].

Питання використання гри як засобу інтерактивного навчання у межах навчально-виховного процесу не є новим. Ефективність застосування ігор у навчанні ІМ підтверджена численними науковими дослідженнями. Ігровий метод навчання сприяє вирішенню важливих методичних завдань, а саме:

- створення психологічної готовності студентів до іноземного спілкування;

- забезпечення багатократного повторення мовного і мовленнєвого матеріалу;

- тренування у виборі необхідного мовленнєвого варіанту, що сприяє забезпеченню природної адаптації до нового соціального середовища і навчальної діяльності й готує студентів до реального іноземного спілкування.

У грі відображується предметний й соціальний зміст діяльності, моделювання систем взаємовідносин, адекватних умов формування особистості. Міцність засвоєного мовного і мовленнєвого матеріалу в процесі навчання може бути забезпечена за рахунок систематичного повторення лексичного та граматичного матеріалу, виконання численних тренувальних

вправ, творчих завдань, на основі яких у студентів виникає особиста і професійна зацікавленість у роботі. Виконання різноманітних вправ поєднує мовне тренування з мовленнєвою практикою, що забезпечує перехід від свідомого вивчення мови до автоматизації мовленнєвих дій, тобто формування сталих мовленнєвих навичок [4, с. 143].

Специфіка іншомовної професійної підготовки передбачає насамперед відбір дидактичних матеріалів за фаховим спрямуванням, а отже засвоєння іншомовного матеріалу неможливе без знань у професійній сфері, і це визначає актуальність міжпредметних зв'язків для успішного навчання іноземної мови.

Таким чином, проаналізувавши специфіку іншомовної підготовки фахівця немовного профілю, визначивши вміння, якими він повинен володіти в межах обраної спеціальності, зазначимо що лише за умов дотримання таких критеріїв формування у випускників немовних ВНЗ системного підходу до аналізу

складних технічних і соціальних ситуацій, стратегічного мислення, виховання соціальної та професійної мобільності зростатиме їх конкурентоспроможність на ринку праці.

Висновки. Неодмінним атрибутом отримання знань на заняттях англійської мови є постійне варіювання методів і прийомів навчання ІМ, а саме оволодіння мовними навичками за допомогою інтенсивного усного й письмово курсу, які варіюються з комунікативними ситуаціями під час рольових та ділових ігор, на основі яких формуються професійно-орієнтовані вміння в усіх видах мовленнєвої діяльності. Застосування таких прийомів дозволяє ефективно запам'ятовувати та зберігати в довгостроковій пам'яті мовні одиниці, безпомилково відтворювати їх, надати навчанню раціональний характер, організувати діяльність та підвищити мотивацію вивчаючих іноземну мову, інтерес до самої мови, країни та її культури.

Список використаних джерел

1. Лозанов Г. К. Суггестология / Г. К. Лозанов. – София, – 1971.
2. Лозанов Г. Суггестопедическая методика при обучении иностранным языкам : проблемы на суггестологията / Г. К. Лозанов, А. Новаков. – София, – 1973. – С. 127–135.
3. Китайгородская Г. А. Создан проблемный совет по интенсивным методам обучения иностранным языкам / Г. А. Китайгородская // Иностранные языки в школе. – 1976. – № 3. – С. 116–117.
4. Зиганов М. Мнемотехніка. Запам'ятовування на основі візуального мислення / М. Зиганов, В. Козаренко. – К. : Школа раціонального читання, 2001. – 304 с.
5. Николаенко В. М. Психология и педагогика : Учебное пособие / В. М. Николаенко, Г. М. Залесов, Т. В. Андрушина и др. – М. : ИНФРА-М ; Новосибирск : НГАЭиУ, 2000. – 175 с.
6. SOMMER L. M. Gutes Gedächtnis leicht gemacht / L. M. Sommer. – Wien. : Hubert Krenn VerlagsgesmbH, 2003. – 139 p.

В. В. Шапошникова,
преподаватель кафедры английского языка,
ЧНУ им. Петра Могилы, г. Николаев, Украина

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕНСИВНОЙ МЕТОДИКИ ДЛЯ ПРЕПОДАВАНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА НА НЕФИЛОЛОГИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЯХ

Статья посвящена возникновению и использованию интенсивной методики для преподавания английского языка. Роль суггестопедии определяется работой как на сознательном, так и на подсознательном уровнях, и она чрезвычайно важна, поскольку необходимо использовать незадействованные резервы сознания с целью повышения результативности изучения английского языка. Исследуется интенсивный метод обучения иностранному языку как способ овладения языком в условиях лимита времени при практически неограниченной бытовой, общественно-политической и общенаучной тематике.

Ключевые слова: интенсивный метод; суггестия; мнемоника; интерактивный метод.

V. V. Shaposhnykova,
Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine

USE OF INTENSIVE METHODOLOGY FOR TEACHING ENGLISH IN NON-PHILOLOGICAL SPECIALTIES

The article is devoted to the emergence and use of intensive methods for teaching English. The role of a predestone is determined by work on the conscious and the subconscious levels, and it is extremely important, because it is necessary to use unused reserves of consciousness in order to increase the effectiveness of the teaching English. The intensive method of teaching a foreign language as a way of mastering language under the time limit is investigated with almost unlimited household, socio-political and general-scientific subjects.

The intensive methodology is becoming more and more important as more and more people start to study English for their business, official relations and everyday communication. In the modern world, there are reasons and conditions for foreign language communication, as the foreign language serves as one of the main ways of obtaining, learning and accumulation of new information, which has determined the need for possession of all kinds of speech activity.

The main task of the intensive method of teaching a foreign language is to master under the time limit a foreign language as a ways of communication and a means of cognition, to develop skills of understanding the oral speech in a foreign language in a normal (natural) or close to normal pace. The purpose of the intensive method is to teach students the skills of listening and speaking

with the using of a large (enormous in comparison with traditional methods) lexical material a short (the shortest in comparison with traditional methods) time.

In examining a foreign language, there is an incredible burden of human memory. A huge wave of unfamiliar sound and letter shapes, unknown morphology and syntax grabs the learner and immerses him into communicative failure. Consequently, memory executes one of the most important and difficult tasks.

In modern methods of teaching foreign languages, it is necessary to search intensive ways of learning that will reduce the time, mental and material cost while mastering the linguistic material, qualitatively changing the efforts of the teacher and students, giving them a rational nature, that is, using the organization of the student's activity in activization linguistic material to accelerate the process of forming and improving language skills.

Key words: *intensive method; suggestion; mnemonics; interactive method.*

Рецензенти: *Гришкова Р. О.*, д-р пед. наук, професор;
Шерстюк Л. В., канд. пед. наук, доцент.

© Шапошникова В. В., 2018

Дата надходження статті до редколегії 10.05.2018